

Update plusklas 7 (maandaggroep) 11-6-2019

In deze plusklasupdate 2 grote onderwerpen

1. Zelfstandigwerkopdracht: prentenboek

Dit is een groot onderwerp omdat het een opdracht is waar de kinderen een aantal maanden mee bezig zijn. Dus in plaats van een opdracht kun je het wel een project noemen. Eentje waaraan zowel in de plusklas als in de eigen groep gewerkt wordt. Het belang van plannen, ook voor lange termijn, leren de kinderen in deze opdracht goed kennen. Verder komt creativiteit ruimschoots aan bod.

De opdracht: maak een prentenboek met als basis een zelfverzonnen fabel

Hoe ziet dit project eruit?

Eerst hebben de kinderen geleerd wat de kenmerken van een fabel zijn:

- kort verhaal
- dieren en/of dingen hebben menselijke eigenschappen: kunnen praten, hebben gevoelens
- er zit een duidelijke les in.

We hebben een aantal fabels gelezen/geluisterd en geprobeerd te bepalen wat de les is die de schrijver van de fabel wilde meegeven.

Vervolgens heb ik het prentenboek 'Frederick' van Leo Lionni aangeboden. Ik besprak vooraf met de kinderen dat je op verschillende manieren naar een prentenboek kunt kijken. Als lezer (kleuter) of als prentenboekenschijver. De kinderen pakten dit goed op en luisterden en keken goed bij mijn boekpresentatie.

In dit boek wordt de les van een fabel van La Fontaine 'De krekel en de mier' omgedraaid.

In 'de krekel en de mier' werken de mieren heel hard en de krekel maakt alleen maar muziek. Als de winter komt sterft de krekel. De mieren hebben geen boodschap aan de waarde van de muziek van de krekel. Je hebt niet meegeholpen met eten verzamelen, dan krijg je ook niets.

La Fontaine schreef deze fabel als aanklacht tegen de houding van de overheid tegenover kunstenaars in dat land.

Leo Lionni laat in 'Frederick' één muis zien die in de zomer geen voedsel, maar zonnestralen, kleuren en woorden 'verzamelt'. Wanneer aan het einde van de winter het voedsel op is, helpt hij de andere muizen het laatste stukje van de winter door met behulp van zijn herinneringen.

Dit was gelijk de start van de grote opdracht: Schrijf zelf een fabel en maak daar vervolgens een prentenboek van.

We hebben 'Frederick' uitgebreid bekeken en besproken. Wat valt je op aan tekst, tekeningen en de combinatie van die twee? Welke techniek is gebruikt? Hoe worden dingen uitgebeeld, hoe versterkt dat het verhaal? Enz. enz.

Eerst hebben de kinderen hun eigen fabel geschreven (en vaak herschreven). Daarna volgde een les waarin zij zelf drie prentenboeken heel goed gingen bekijken. Hierbij schreven ze ook veel op over wat hen opviel en wat ze zouden kunnen gebruiken in hun eigen prentenboek.

Ieder kind liet vervolgens iets zien uit één van de prentenboeken wat hem of haar opgevallen was.

Zo leren ze van elkaar. Ze waren echt als 'toekomstige prentenboekenschrijvers/tekenaars' naar de boeken aan het kijken. En het grappige was dat een aantal kinderen zei dat ze het gewoon als lezer ook een leuk boek vonden, voor hun eigen leeftijd! Ik heb toen met de kinderen besproken dat er heel vaak meerdere lagen in die boeken zit zodat het leuk is voor de kleintjes en ook voor de voorlezers.

En dan volgt het moeizame creatieve proces: zelf een prentenboek schrijven.

De belangrijkste kenmerken moeten er wel in komen:

- tekst en verhaal vullen elkaar aan
- niet te veel tekst
- er zit een vorm van gevarieerde herhaling in

En daarnaast natuurlijk:

- het is een fabel

De kinderen moesten eerst een 'storyboard' van hun boek maken. Die term komt uit de filmwereld waarbij de regisseur van elk shot een tekening laat maken. Hier betekent het dat de kinderen op 1 of 2 a4-tjes de bladzijden in het klein tekenen en erbij schrijven welke tekst erop komt.

Zo kunnen de kinderen vooraf bedenken hoe de compositie van de bladzijden wordt.

Bovendien weten ze dan al in een vroeg stadium hoeveel bladzijden hun boek gaat krijgen. En dat is belangrijk voor de lange termijnplanning! Het aantal weken dat ze eraan kunnen werken staat vast. Ik heb hen een apart planningblad gegeven voor deze opdracht waar de weken met de datum erbij al op staan. Maarrr.... Hebben jullie wel elke week 4 dagen? Kamp, excursies, studiedagen, toetsdagen.... Er zijn heel wat bijzondere dagen. Ga het vragen bij je juf of meester en schrijf in je planning erbij hoeveel dagen er echt overblijven voor de 2 uur zelfstandig werk.

En plan vervolgens in één keer in hoe de hele planning er uit ziet: hoeveel bladzijden per week?

Hoeveel tijd heb je nodig voor de voorkant, achterflaptekst, controleren van je hele boek?

Dit is echt een leveltje hoger plannen, en de kinderen moeten zelf actie ondernemen!

Er zit geen rek in de planning, want deze gaat tot de op één na laatste plusklasles. Wel mogen de kinderen de laatste drie weken ervoor kiezen om ook thuis aan het boek te werken. Maar het streven is om het goed te plannen en het helemaal in de zelfstandig werktijd af te krijgen!

Ik zie al heel mooie boeken vorm krijgen. En als de kinderen hem af hebben komt er een plastic voor- en achterkant bij en binden we het boek in met een mooi ringetje. Misschien mogen ze hun boek dat wel aanbieden aan een kleuterklas!

2. Project 'drie manieren van denken'

Na het project Duurzaamheid, zijn we weer verder gegaan met opdrachten in het project 'drie manieren van denken'. Voor achtergronden, zie eerste plusklasupdate van dit schooljaar.

Ik heb naar de ouders 'life' foto's geappt. In deze update wil ik er nog wat over vertellen, want we hebben gouden leermomenten gehad!

Opdracht: Huis van kranten

Met behulp van kranten, plakband en een satéprikker moeten de kinderen met een groepje van 3 of 4 een huis bouwen waar twee kinderen rechtop in kunnen zitten. Het huis mag maar aan één kant open zijn en moet zelfstandig staan (dus niet steunen tegen iets of iemand, en niet vastgeplakt aan de grond).

'Dat kan nooit!', 'Dat is onmogelijk!' en 'Wat moet je nou met één satéprikker?', waren de eerste reacties. We hebben toen eerst een kringgesprek gevoerd om na te denken over de constructie en te bedenken waar die satéprikker goed voor is. Vervolgens besproken hoe belangrijk een goede werkplanning is want..... je krijgt een half uur bouwtime!

U heeft de foto's gezien. De eerste keer kwam er echt geen huis klaar. We hebben uitgebreid nabesproken wat goed ging en wat niet, wat je een volgende keer zou doen, want.... Er komt een volgende keer.

En hoe ging het toen? Ik ga niet het hele verhaal vertellen, maar de kinderen hebben belangrijke leerervaring opgedaan. Dingen die hen eerder verteld zijn en die ze misschien wel met hun verstand konden beredeneren hebben ze nu echt ervaren! Hieronder een stukje wat ik als evaluatie na de les optypte:

Kinderen merkten zelf op: ik heb geleerd! Zowel bij constructie als bij samenwerking.

Laatste 5 minuten: ze werkten heel hard. Vooral groep 2 strooide met positieve en stimulerende opmerkingen we kunnen het. Niet stoppen we gaan het halen!

Bij nabespreking: pluim: goed samengewerkt, invloed van opmerkingen, benoemd dat een aantal kinderen het niet zag zitten, en er geen zin in had. Dat dit een heel belangrijk moment is: bij heel veel echt leren/leven horen deze momenten erbij. Als je het dan opgeeft kom je tot niets, als je dan weer weet door te zetten kun je tot veel komen. (en dat heeft niets te maken met hoe slim je bent: niet zo slim, maar wel doorzetten kan tot hele goede resultaten leiden, slim en niet doorzetten, kan leiden tot niets)

Opdracht: drie portemonnees van duct tape

De kinderen moeten in twee groepen van 5 een portemonnee van duct tape ontwerpen en daarna 3 identieke portemonnees in productielijn maken in een half uur tijd.

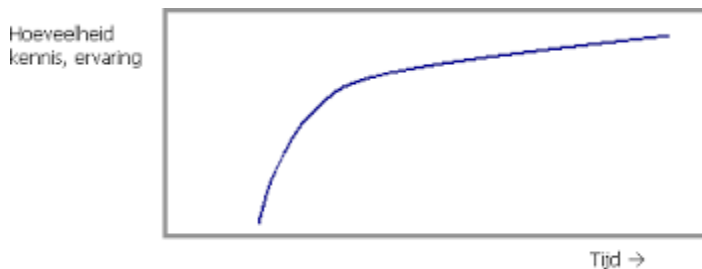
De stappen:

1. Bespreken: waaraan moet de portemonnee voldoen
2. Verkennen van het materiaal d.m.v. opdracht: knip aantal stroken, iedereen vouwt een strook zo netjes mogelijk dubbel, en samen maken jullie van twee stroken een bredere 'plak'
3. Iedereen maakt individueel een ontwerp en maakt deze van papier
4. De groepen komen bij elkaar, presenteren hun ontwerpen en komen tot een gezamenlijk ontwerp
5. De kinderen bedenken gedetailleerd hoe ze als groep de drie portemonnees gaan maken. Werkafspraken schrijven ze op
6. In een half uur maken ze drie identieke portemonnees
7. De portemonnees worden beoordeeld op: functionaliteit, creativiteit, gelijkvormigheid, aantal (zijn er 3 af?)

Stap 2 bleek een heel belangrijke te zijn. Wat is dat moeilijk! Een groep kreeg het eerst maar niet voor elkaar om een stuk goed af te knippen zonder dat er plakkanten tegen elkaar aan kwamen.

Uiteindelijk hebben we de opdracht aangepast. In de eerste les lukte het in ongeveer 40 minuten om 1 portemonnee te maken. En er was heel wat te bespreken over: motivatie, motivatie dip, concentratie, spanningsboog. En dat hebben we ook gedaan. Ook waren er hele goede momenten om terug te grijpen op wat vorige keer zo goed ging: positieve opmerkingen helpen je om goed samen te werken en door te zetten.

En ik vertelde de kinderen: Jullie hebben nu één portemonnee gemaakt in 40 minuten. Volgende keer gaan we naar de oorspronkelijke opdracht: 3 portemonnees in 30 minuten! En dat is niet onmogelijk! Ik heb de kinderen vervolgens de leercurve laten zien en uitgelegd hoe dat werkt.

Ook hier kon ik weer teruggrijpen op eigen ervaringen bij de opdracht 'Huis van kranten'. Weten jullie nog hoe het de eerste les ging, en hoeveel beter de tweede les? Vervolgens heb ik hen opnieuw aan het werk gezet met de werkplanning, want er zitten 3 weken tussen deze les en de volgende..... (plusklasuitje, tweede pinksterdag). Dan weet je echt niet meer welke afspraken je gemaakt hebt.

Ik ben benieuwd hoe ze het volgende week gaan doen!

Marco Elsenbroek